

Möjliga alternativ till driftsform och ägarförhållanden av en regional filmfond i Östergötland

Det finns många sätt att organisera och finansiera en filmfond och om detta förs ett resonemang i utredningens kapitel 12. Detta resonemang mynnar ut i de två prioriterade förslag som utredningen lägger fram som sina huvudförslag. I denna bilaga presenteras några kompletterande alternativ. Dels för att göra tydligt vilka alternativ utredningen laborerat med och dels för att ge mottagarna av utredningen möjlighet att välja andra lösningar än de som utredningen förespråkar.

Det är utredarens bestämda uppfattning att en filmfond i Östergötland med finansiering från Region Östergötland, Linköping och Norrköping, skulle bli en kraftfull aktör med god förmåga att utveckla industrin i regionen och att attrahera inkommande filmproduktion.

En lösning på eventuella svårigheter att enas kring gemensam satsning skulle kunna vara att pengar satsas i film var för sig men att en organisation skapas som handlägger finansieringsförfrågningar gemensamt för dessa tre aktörer. För filmbranschen skulle det vara en dörr att knacka på men bakom den dörren finns tre oberoende finansiärer. I så fall skulle den organisationen behöva ha ett visst mandat att föreslå finansiering från de tre fonderna på ett sådant sätt att besluten fattas på delegation hos de respektive stödgivarna. Dels behövs en armlängds avstånd från politiken för att minimera risken för politiska eller juridiska stridigheter kring de enskilda finansieringsbesluten och dels är filmbranschen beroende av någorlunda snabba beslut. Om producenten anpassar en produktion så att vissa moment ska ske på en viss ort behöver man kunna lita på att den man diskuterar finansieringen med också kan ta ansvar för att lösningen går i lås. Om producenter upplever att man förlorar dyrbar tid på diskussioner om finansiering som inte blir av, finns alltid risken att man vänder sig till finansiärer som känns mer pålitliga.

Denna lösning är inte optimal och det har tidigare förekommit problem hos regionala finansiärer som, i branschen, upplevts som svårare då det är många steg från kontakt med handläggare till verkligt finansieringsbeslut. Om valet skulle stå mellan att Östergötland avstår från samarbete kring filmnäringens utveckling och en något komplicerad konstruktion med tre, av varandra, oberoende finansiärer i samverkan, så framstår det senare alternativet ändå som attraktivt.

Ytterligare en lösning är tre separata fonder bildas men att det uppdras åt en helt extern part att sköta handläggning och kontakt med branschen. Det skulle exempelvis kunna ske inom ramen för samarbete med Region Stockholm som diskuterats ovan. Detta alternativ skulle kunna bli billigt då den administrativa kostnaden skulle hålla nere men med bibehållen eller starkare kontakt med filmbranschen. En allvarlig, och kanske oöverstiglig, risk är dock att den lokala förankringen skulle minskas eller gå förlorad och att det skulle uppfattas som komplicerat och med många steg till verkliga beslut.

En fördel med att skapa separata fonder skulle vara att det blir enklare att dela ut finansiering som mjuka pengar. Om en gemensam fond drivs som bolag skulle det bli krångligare att arbeta med ”mjuk” finansiering. Västra Götalandsregionen har exempelvis valt att organisera

sitt försök med regional produktionsrabatt på så sätt att Film i Väst AB hanterar ansökningar och beslut men stöden rekvireras direkt från regionen.

För att tydliggöra skillnaden mellan utredningens organisationsförslag och andra möjliga lösningar som övervägts, har vi valt att samla de alternativa fondlösningarna i en bilaga.

Möjliga alternativ som utredningen övervägt:

Regionen, Norrköping och Linköping bildar en ny specialistorganisation, företrädesvis ett aktiebolag.

Alla större regionala filmfonder, i Sverige, drivs idag som aktiebolag. Om Linköping, Norrköping och regionen kan enas om en gemensam satsning på filmnärlingsutveckling framstår detta alternativ som det mest logiska. Konstruktionen för bolagens huvudmannaskap kan dock se lite olika ut:

1. Regionen, Norrköping och Linköping bildar en förening eller ägarstiftelse som i sin tur äger ett nytt aktiebolag eller annan specialistorganisation.

En fördel med denna konstruktion skulle kunna vara att det uppfattas som enklare för Regionen och länets kommuner att enas om medlemskap i en förening än att samäga ett aktiebolag. Föreningsstadgar kan utformas så att medlemskap kan tillkomma eller avslutas utan att det förändrar bolagets ägarstruktur. Det finns å andra sidan inget som hindrar att ett bolag sluter avtal med de olika kommuner som vill samverka kring filmsatsningar. Nackdelar kan vara att det uppfattas som en komplicerad och otydlig konstruktion.

2. Regionen och Norrköping enas om någon av ovanstående lösningar.

I det fall Norrköping och regionen enas om en gemensam satsning på filmnärlingsutveckling kan man skapa en organisation som är designad så att partnerskap är möjligt med Linköping och/eller andra kommuner i Östergötland. I så fall kan organisationen lämpligen vara öppen även för samverkan med kommuner eller regioner utanför Östergötland. Detta kan vara en möjlighet för Linköping att delta på en flexibel nivå. Om syftet är ett delat huvudmannaskap mellan Norrköping och regionen och med Linköping som partner så framstår ett gemensamt ägt bolag som mindre lämpligt eftersom det för Linköpings del kan anses vara riskabelt då insynen i ett bolag blir begränsad.

3. Regionen bildar en specialistorganisation med avtal med kommuner i regionen.

Det är denna lösning som föreslås i Region Stockholm och som också är lösningen på flera andra håll i Sverige. I Stockholm är lösningen en koncernstruktur där ett förvaltningsbolag äger alla regionens bolag. Stockholm stad kommer inte vara delägare av specialistbolaget men förbinder sig vid årlig finansiering. Om Linköping, Norrköping och regionen inte kan enas om en gemensam satsning på filmnärlingsutveckling framstår detta alternativ som det mest logiska. Filmnärlingsutveckling är i Sverige ofta betraktad som en, i första hand, regional angelägenhet utifrån perspektiven kultur och regional utveckling. Det är även i Östergötland en rimlig tanke att regionen tar huvudansvar för administrationen av filmnärlingsutveckling. För Norrköpings del skulle det kunna vara attraktivt att fortsätta finansiera film på samma sätt som i nuläget men med tillgång till en starkare administration och specialistorganisation. Det är i vilket fall mindre lyckat att bygga upp tre separata administrativa organisationer för

filmfinansiering. För Linköpings del kunde det bli ett bra sätt att känna sig för i frågan genom att bidra i den mån man finner gott utan att binda upp sig för ett långsiktigt engagemang.

4. Någon av ovanstående lösningar men där Östergötlands Filmfond samverkar med aktörer i andra regioner.

Av allt att döma kommer exempelvis Gotlands Filmfond fortsatt att vara ett eget bolag men man kommer troligen att samverka med Region Stockholms nya bolag kring drift och andra centrala frågor. Som nämnts tidigare förs det även samtal mellan Region Stockholm och andra regioner. Att ingå i ett mellansvenskt filmsamarbete skulle kunna vara attraktivt för Östergötland oavsett vilka som ingår i ett tänkt samarbete inom Östergötland. I synnerhet om vi laborerar med en mindre satsning inom alternativ 3. Eller 4. Vore det bra att dela den administrativa bördan med andra. Målet bör ju vara att så stor andel av satsade medel som möjligt hamnar i produktion. Men om lösningen egentligen blir tre separata fonder i Östergötland med gemensam administration, kan avståndet mellan handläggning och egentliga beslutsfattare, bli orimligt långt. Producenten söker pengar från "den mellansvenska filmorganisationen" som sedan ska föreslå beslut till "Östergötlands filmorganisation" som i sin tur ska föreslå beslut för de tre olika fonderna. Det kan uppfattas som tungrott och komplicerat och detta är filmbranschen som sagt känsliga för.

5. Region Östergötland, Norrköping respektive Linköping samverkar var för sig med aktörer i andra regioner.

För att råda bot på problemet med långa och trassliga beslutsvägar skulle en lösning vara att aktörerna i Östergötland samarbetar med exempelvis Region Stockholm kring handläggning och annan specialiserad administration. Denna lösning skulle vara enkel och kostnadseffektiv men man skulle få betydligt svårare att ta ett gemensamt grepp om filmnärsutvecklingen i regionen.